

Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα. Στη ρύθμιση του ν. 3869/2010 υπάγονται και οφειλές από στεγαστικά δάνεια τα οποία χορήγησε το Ταμείο Παρακαταθηκών (ΤΠ&Δ) σε υπαλλήλους που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας και τα οποία δάνεια οι δανειολήπτες εξοφλούν με επιτρεπόμενη κατά νόμο προεκχώρηση του οριζόμενου ποσοστού των μηνιαίων απολαβών τους.

Εκχώρηση στο ΤΠ&Δ απαιτήσεων του υπαλλήλου έναντι του Δημοσίου. Από τη διάταξη του άρθ. 62 του ν. 2214/1994 προκύπτει ότι ο πραγματικά επιδιωκόμενος σκοπός της είναι μόνον η εξασφάλιση του εκδοχέα και η παραχώρηση ασφαλείας προς αυτόν ως προς την είσπραξη της απαίτησης από τον εκδοχέα-ΤΠ&Δ και όχι η οριστική απόκτηση από αυτόν (ΤΠ&Δ) της απαίτησης.

ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ 1031/2015 Δ Τμ.

Πρόεδρος: **Βασιλική Θάνου-Χριστοφίλου**, Αντιπρόεδρος.

Εισηγήτρια: **Σοφία Ντάντου**, Αρεοπαγίτης.

Δικηγόρος: **Στ. Μπανάκου** (Πάρεδρος ΝΣΚ).

Το άρθρο 1 του ν. 3869/2010 όπως ισχύει μετά τις επελθούσες τροποποιήσεις του ρυθμίζει τα χρέη των φυσικών προσώπων που δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα ορίζει τα ακόλουθα: 1. «Φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα και έχουν περιέλθει χωρίς δόλο σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών τους (εφεξής οφειλέτες) δικαιούνται να υποβάλουν στο αρμόδιο δικαστήριο την αίτηση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 για τη ρύθμιση των οφειλών τους και απαλλαγή. Την ύπαρξη δόλου αποδεικνύει ο πιστωτής. 2. Δεν επιτρέπεται η ρύθμιση οφειλών οι οποίες: είτε α) έχουν αναληφθεί το τελευταίο έτος πριν την υποβολή της αίτησης για την έναρξη της διαδικασίας κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 4 είτε β) προέκυψαν από αδικοπραξία που διαπράχθηκε με δόλο, από διοικητικά πρόστιμα, χρηματικές ποινές, φόρους και τέλη προς το Δημόσιο και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού, τέλη προς Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και εισφορές προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης είτε γ) προέκυψαν από χορήγηση δανείων από Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15 και 16 του ν. 3586/2007, όπως ισχύουν (Α 151). 3. Απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη δύναται να γίνει μία μόνο φορά». Εξάλλου ορίζεται από τη διάταξη του άρθ. 62 του ν. 2214/1994 «Αντικειμενικό σύστημα φορολόγησης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 75 Α), ότι για την εξυπηρέτηση και ασφάλιση των τοκοχρεωλυτικών δανείων που χορηγούνται από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας από δημοσίους υπαλλήλους, συνταξιούχους και λοιπούς δικαιούμενους κατά την κείμενη νομοθεσία κάθε δανειζόμενος υποχρεούται να εκχωρήσει υπέρ του δανειστή: α) μέχρι τα 6/10 όλων γενικά των τακτικών μηνιαίων απολαβών του (μισθό, επιδόματα, μηνιαία αναλογία δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, ΔΙΒΕΕΤ κ.λπ.), β) μέχρι τα 6/10 της κανονισθησομένης κύριας και επικουρικής συντάξεώς του και όλων γενικά των μερισμάτων και άλλων παροχών που τακτικά λαμβάνει από τα ασφαλιστικά του ταμεία, γ) από το εφάπαξ βοήθημα που χορηγείται σ' αυτόν από οποιοδήποτε ασφαλιστικό του φορέα ή από την οριζόμενη από την εργατική νομοθεσία αποζημίωση λόγω λύσεως της εργασιακής σχέσεως (§ 1). Οι πιο πάνω εκχωρήσεις είναι ισχυρές καταργούμενης κάθε αντιθέτου γενικής ή ειδικής

διατάξεως (§ 2). Τροποποιήσεις και συμπληρώσεις στο άρθρο 25 του ν. 2214/1994 επέφεραν οι νόμοι 3453/2006 (ΦΕΚ Α 74/7.4.2006) και 3867/2010 (ΦΕΚ Α 128/3.8.2010). Κατά το άρθρο 25 § 6 του ν. 3867/2010 με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων μπορεί ύστερα από αίτηση του υπόχρεου να καθορίζονται όροι εξυπηρέτησης, επιμέρους συμφωνίες των δανειακών συμβάσεων και η διευθέτηση των τόκων υπερημερίας των μη κανονικά εξυπηρετούμενων οποιουδήποτε είδους δανειακών συμβάσεων που έχει χορηγήσει προς φυσικά πρόσωπα το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Με βάση τα ανωτέρω επιβάλλεται από την καλή πίστη αλλά και από την ratio του νόμου, ο οποίος αποσκοπεί μεν στην προστασία του υπερχρεωμένου φυσικού προσώπου αλλά και στην εξισορρόπηση των συμφερόντων των πιστωτών, η διαφάνεια της περιουσιακής κατάστασης (καθήκον ειλικρίνειας έναντι των πιστωτών αλλά και της ίσης μεταχείρισης αυτών), η οποία υπαγορεύει την υποχρέωση του αιτούντα-οφειλέτη να συμπεριλάβει στην αίτησή του όλους τους πιστωτές του αλλά και το σύνολο των ληξιπρόθεσμων και μη, ώστε να μπορεί κάθε δανειστής να καθορίζει την στάση του βάσει της συνολικής οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη του.

Συνεπώς η συλλογική διαδικασία με το γνωστό χαρακτηριστικό της καθολικότητας, σημαίνει ότι η διαδικασία καταλαμβάνει όλη την περιουσία του οφειλέτη και όλους τους πιστωτές με μόνη εξαίρεση τις οφειλές του άρθρου 1 § 2 του ν. 3869/2010, στις οποίες δεν περιλαμβάνονται οι εκ των στεγαστικών δανείων απαιτήσεις του ΤΠ&Δ. Επομένως σαφώς προκύπτει ότι στη ρύθμιση του ν. 3869/2010 υπάγονται και οφειλές από στεγαστικά δάνεια τα οποία το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων χορήγησε σε υπαλλήλους που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας και τα οποία δάνεια οι δανειολήπτες εξοφλούν με επιτρεπόμενη κατά νόμο προεκχώρηση του οριζόμενου ποσοστού των μηνιαίων απολαβών τους. Ο νόμος με την άνω ρύθμιση θέλησε να υπαχθούν στις ρυθμίσεις του χρηματικές οφειλές από δάνεια προς όλους τους πιστωτές (ιδιώτες και μη), στην περίπτωση δε που ήθελε να εξαιρέσει από το νόμο τις εκ δανείων οφειλές προς το ανωτέρω πιστωτικό ίδρυμα θα το είχε πράξει ρητώς όπως τούτο συνέβη στην περίπτωση οφειλών από τέλη προς ΝΠΔΔ. Αντίθετο δεν προκύπτει από τη ρύθμιση του άρθρου 25 § 6 του ν. 3867/2010 που παρέχει τη δυνατότητα στον δανειολήπτη να ζητήσει-επιτύχει με απόφαση του ΔΣ του ΤΠ&Δ ευνοϊκότερους όρους εξυπηρέτησεως των δανειακών συμβάσεων. Η § 2 του άρθ. 1 του ν. 3869/2010 αναφέρει τα χρέη εκείνα των οποίων δεν επιτρέπεται η ρύθμιση με δικαστική απόφαση. Η ένταξη και των έναντι του ΤΠ&Δ χρεών στη ρύθμιση της § 2 του άρθ. 1 του Ν. 3869/2010 θα σήμαινε διεύρυνση των περιπτώσεων της παραγράφου αυτής πράγμα το οποίο δεν προκύπτει ότι θέλησε ο νομοθέτης. Αντιθέτως ο τελευταίος με την άνω διάταξη, έστω και αν δεν χρησιμοποιεί σχετική διατύπωση, ορίζει τις περιπτώσεις των μη υπαγόμενων στη ρύθμιση του νόμου χρεών. Είναι πρόδηλο ότι η εξαίρεση από τη ρύθμιση του νόμου των έναντι του ΤΠ&Δ χρεών θα δημιουργούσε προνομιακή κατάσταση του τελευταίου έναντι των λοιπών δανειστών οι απαιτήσεις των οποίων υπάγονται στη ρύθμιση του νόμου και κατά τις περιστάσεις υφίστανται την οριζόμενη με την δικαστική απόφαση περικοπή. Στην πράξη η εξαίρεση από τη ρύθμιση του νόμου των έναντι του ΤΠ&Δ χρεών θα οδηγούσε σε απαλλαγή του οφειλέτη έναντι των λοιπών μετεχόντων στη διαδικασία πιστωτών αφού ο οφειλέτης όντας υποχρεωμένος να εξυπηρετεί τα

έναντι του Ταμείου χρέη κατά κανόνα δεν θα είχε διαθέσιμα στοιχεία για την ικανοποίηση των λοιπών πιστωτών...

Από το άρθρο 62 του ν. 2214/1994 «Ρύθμιση θεμάτων χορήγησης στεγαστικών δανείων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων» όπως ισχύει σήμερα ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Για την εξυπηρέτηση και ασφάλεια των χορηγουμένων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τοκοχρεωλυτικών δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας, προς τους δημοσίους υπαλλήλους, τους συνταξιούχους και τους λοιπούς δικαιούμενους, κατά την κείμενη νομοθεσία, κάθε δανειζόμενος υποχρεούται να εκχωρεί υπέρ του δανειστού: α) μέχρι τα 6/10 όλων γενικά των τακτικών μηνιαίων απολαβών του (μισθό, επιδόματα, μηνιαία αναλογία δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα, ΔΙΒΕΕΤ κ.λπ.), β) μέχρι τα 6/10 της κανονισθησομένης κύριας και επικουρικής συντάξεώς του και όλων γενικά των μερισμάτων και άλλων παροχών που τακτικά λαμβάνει από τα ασφαλιστικά του ταμεία, γ) τα 3/4 από το εφάπαξ βοήθημα που χορηγείται σε αυτόν από οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα ή από την οριζόμενη από την εργατική νομοθεσία αποζημίωση λόγω λύσεως της εργατικής σχέσεως. 2. Οι πιο πάνω εκχωρήσεις είναι ισχυρές καταργούμενης κάθε αντιθέτου γενικής ή ειδικής διατάξεως. Για την αναγγελία των εκχωρήσεων αυτών αρκεί η τήρηση των κοινών διατάξεων κατά παρέκκλιση τυχόν ειδικών ρυθμίσεων όπως του άρθ. 95 του ν. 2362/1995 και του άρθρου 53 του ν.δ. 496/1974. Εκχωρήσεις που έχουν γίνει οποτεδήποτε πριν από την εφαρμογή του παρόντος χωρίς την εφαρμογή των αναφερόμενων στο προηγούμενο εδάφιο ειδικών ρυθμίσεων θεωρούνται εξ υπαρχής έγκυρες, εφόσον τηρήθηκαν οι κοινές διατάξεις». Από την γραμματική διατύπωση της ανωτέρω διάταξης προκύπτει ότι ο πραγματικά επιδιωκόμενος σκοπός της εν λόγω διάταξης είναι μόνον η εξασφάλιση του εκδοχέα και η παραχώρηση ασφαλείας προς αυτόν ως προς την είσπραξη της απαίτησης από τον εκδοχέα-ΤΠ&Δ και όχι η οριστική απόκτηση από αυτόν (ΤΠ&Δ) της απαίτησης.

Εν προκειμένω υφίστανται δύο συμβάσεις, η της αιτίας (βασική -σύμβαση δανείου) και η της εκχωρήσεως μελλοντικών περιοδικών παροχών, δηλαδή των έναντι του Δημοσίου μελλοντικών περιοδικών αποκτήσεων των μηνιαίων αποδοχών χάριν καταβολής, περιεχόμενο της οποίας, κατά τα προεκτεθέντα, δεν είναι η διαμόνη της εκχωρήσεως απόσβεση των εν λόγω μελλοντικών περιοδικών εκ του ένδικου στεγαστικού-επισκευαστικού δανείου οφειλών προς το ΤΠ&Δ και κατ' επέκταση και του χρέους αλλά η παροχή ασφαλείας από την δανειολήπτρια αιτούσα και ήδη πρώτη αναιρεσίβλητη προς το ΤΠ&Δ και ήδη αναιρεσειόν. Επομένως το γεγονός ότι η πρώτη έχει εκχωρήσει τις μελλοντικές περιοδικές απαιτήσεις της κατά του Δημοσίου στο ΤΠ&Δ με σύμβαση, που έχει συνάψει με το τελευταίο δεν αποτελεί εμπόδιο για να ζητήσει την υπαγωγή της στη ρύθμιση του ν. 3869/2010, διότι η δανειολήπτρια αιτούσα και ήδη πρώτη αναιρεσίβλητη παρά την εκχώρηση εξακολουθεί να οφείλει εκ δανείου, καθόσον η ένδικη εκχώρηση δεν απέσβεσε την εκ δανείου οφειλή της.

Συνακόλουθα από τις διατάξεις των άρθρων 1 του ν. 3869/2010, 62 του ν. 2241/1994, 455, 460 και 461 ΑΚ αντιστοίχως δεν προκύπτει υποχρέωση της αιτούσας και ήδη πρώτης αναιρεσίβλητης την υπαγωγή της στις διατάξεις του ν. 3869/2010 και εν συνεχεία του δικάζοντος Δικαστηρίου να εξαιρέσει την οφειλή προς το ΤΠ&Δ από τις λοιπές οφειλές της προς τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα, λόγω της κατά το ανωτέρω άρθρο εκχωρήσεως μελλοντικών περιοδικών παροχών-

απαιτήσεων και συγκεκριμένα ποσοστού του μελλοντικού μισθού της οφειλέτριας δημοσίου υπαλλήλου.